

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ“

ИЗИСКВАНИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

*по покана за представяне на средносрочна рамкова
инвестиционна програма и проектни фишове
чрез процедура за директно предоставяне на
безвъзмездна финансова помощ*

Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

Операция 1.1: „Социална инфраструктура“

Схема за безвъзмездна финансова помощ:

**BG161PO001/1.1-08/2010 „Подкрепа за реконструкция, обновяване и
оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските
агломерации“**

Конкретен бенефициент:

Министерство на здравеопазването

Бюджетна линия: BG161PO001/1.1-08/2010

**Краен срок за кандидатстване: за Компонент 1 и 3 - 31 март 2010 г.,
30 септември 2010 г. и 31 януари 2011 г.
и за Компонент 2 - 31 януари 2011 г. и 15 март 2011 г.**

Код по приоритетна тема:	76,77,79
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	01
Код по местонахождение:	BG - 86 общини в Република България

София, Януари 2011 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”	7
1.1.	Въведение.....	7
1.2.	Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:.....	8
1.3.	Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”	8
1.4.	Операция 1.1. „Социална инфраструктура”	10
2.	СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ПОДКРЕПА ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ, ОБНОВЯВАНЕ И ОБОРУДВАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ЛЕЧЕБНИ И ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ В ГРАДСКИТЕ АГЛОМЕРАЦИИ”.....	12
2.1.	<i>Процедура за изпълнение на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ .....</i>	12
3.	Основни дефиниции	13
4.	ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ.....	14
5.	ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДНОСРОЧНА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИ ФИШОВЕ	16
5.1.	Правила по отношение на проекти, генериращи приходи	16
5.2.	Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	18
5.2.1.	<i>Продължителност: .....</i>	18
5.2.2.	<i>Териториален обхват .....</i>	18
5.2.3.	<i>Допустими дейности за финансиране /видове проекти/ по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:.....</i>	19
5.2.4.	<i>Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ са:.....</i>	23
5.2.5.	<i>Степен на готовност/зрялост на проекта.....</i>	24
5.3.	<i>Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ по настоящата схема.....</i>	25
5.4.	<i>Недопустими разходи.....</i>	29
6.	НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ	30
6.1.	Формулар за кандидатстване	30
6.2.	Как и къде се изпращат проектните предложения.....	31
6.3.	Допълнителна информация	33
6.4.	Оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове	33
6.4.1.	<i>Eтап 1: Оценка на административното съответствие.....</i>	34
6.4.2.	<i>Eтап 2: Оценка на допустимостта .....</i>	34
6.4.3.	<i>Eтап 3: Оценка на качеството (Техническа и Финансова оценка).....</i>	35
6.5.	Списък на документите за кандидатстване	41
6.6.	Уведомяване относно решението на Договарящия орган.....	43
6.7.	Условия, приложими към изпълнението на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, след решението на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.....	44
6.7.1.	<i>Специфични условия за изпълнението на проектите .....</i>	44
6.7.2.	<i>Окончателен размер на финансирането, предоставено от Договарящия орган .....</i>	45

6.7.3.	Невъзможност да се изпълнят целите на проекта	45
6.7.4.	Промени в договора и бюджета	45
6.7.5.	Плащания.....	46
6.7.6.	Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати	46
6.7.7.	Отчитане на проектите	46
6.7.8.	Генериране на приходи	47
6.7.9.	Публичност	47
6.8.	Списък на приложениета	49

Обяснителни бележки

Анекс	Документ, с който се изменят или допълват условията на сключния вече договор
Безвъзмездна финансова помощ	Без да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евратор) № 1605/2002г., това са средства, предоставени от ОП "Регионално развитие", включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл.2, ал. 4 от Регламент (ЕО) № 1083/2006г. - публичен стопански субект, организация или предприятие, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора за създаване на ЕО бенефициентите са публични предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Възстановим данък добавена стойност	Сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрираното по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между Ръководителя на Договарящия орган и бенефициент, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Допустими разходи	Разходите, които могат да бъдат приети като разрешени по един проект по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г..
Конкретен бенефициент	Организация, институции, административна структура и друга подобна, индивидуално посочена в оперативната програма като единствен субект, който може да изготви проектно предложение и да получи безвъзмездна помощ за определена дейност.
Критерии за допустимост на рамковата инвестиционна програма/ проектни фишове	Изисквания, които се отнасят до видовете дейности, предвидени за изпълнение в рамките на проектните фишове, които отговарят на приоритетите и целите на конкретната безвъзмездна финансова помощ, както и на правилата и законодателството в областта на държавните помощи.
Критерии за оценка на рамковата инвестиционна програма/ проектни фишове	Критерии, изгответи и одобрени от Управляващия орган, съобразени с критериите за подбор на проекти на ниво операции, одобрени от Комитета за наблюдение по съответната оперативна програма, създаден с Постановление № 182 на Министерския съвет от 2006 г. за създаване на Комитети за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка и Оперативните програми, съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, в съответствие с които се извършват оценката и изборът на проекти, които да бъдат съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.
Недопустими разходи	Разходи, които не могат да бъдат приети като разрешени по проект и не могат да бъдат включени в искане за плащане по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г.
Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на общностното и/или националното законодателство, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз и/или националния бюджет, като отчете неоправдан разход.
Одитен орган	Структурата, която е функционално независима от Управляващия орган и Сертифициращия орган и е отговорна за проверката на ефективното функциониране на системите за управление и контрол.
Оперативна програма	Документ, представен от държава-членка и одобрен от Комисията, който определя стратегия за развитие съгласно набор от приоритети, които

	следва да се осъществят с помощта на Структурните фондове и Кохезионния фонд.
Операция	Проект или група от проекти, избрани от Управляващия орган на съответната Оперативна програма или от друго звено под негова отговорност, съгласно критерии, определени от Комитета за наблюдение, и изпълняван/и от един или повече бенефициенти, с оглед постигане целите на Приоритетното направление, в рамките на което се изпълнява/т.
Оценителна комисия	Комисия, сформирана от най-малко трима членове с необходимите технически и административни компетенции с цел да се даде мнение за оценка на проектните предложения.
Оценка на административното съответствие	Етап от оценката на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното представяне на проектното предложение.
Оценка на допустимостта	Етап от оценката на проектното предложение, при който оценяването се извършва чрез прилагане на критериите за допустимост на кандидатите и проектните дейности.
Покана за представяне на рамкова инвестиционна програма	Покана от страна на Управляващия орган, адресирана към конкретен бенефициент, с цел да се разработи и представи рамкова инвестиционна програма с проектни фишове в рамките на специфична операция.
Приоритет	Набор от специфични цели в рамките на една оперативна програма, към които е насочено изпълнението на конкретни мерки.
Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Проекти, генериращи приходи	Всяка дейност, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване подлежи на такси, заплащани директно от ползвателите или всяка дейност, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане (чл. 55 от Регламент 1083/11.07.2006г).
Проектен фиш	Предложение за проект, кандидатстващо за безвъзмездна финансова помощ, включващо формуляр за кандидатстване, бюджет и други придружителни документи. Проектният фиш е неразделна част от рамковата инвестиционна програма на конкретния бенефициент.
Публични органи	Бюджетни предприятия съгласно параграф 1, т.1 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството.
Сертифициращ орган	Структурата, отговорна за сертифициране на разходите по всяка оперативна програма и за подготвяне и изпращане на ЕК на сертифицирана декларация за разходите и искане за плащане по всяка оперативна програма.
Средносрочна рамкова инвестиционна програма	Програма, изгответа от съответния конкретен бенефициент, за кандидатстване по операция на Оперативната програма, съдържаща секторен анализ, оценка на потребностите, целите, мерките, индикатори за наблюдение, набор от зрели проекти, които ще се реализират (проектни фишове), включително финансова обосновка.
Схема за безвъзмездна финансова помощ	Това е общоприетото название на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма. В настоящите насоки безвъзмездна финансова помощ и схема за безвъзмездна финансова помощ се използват като синоними.
Техническа и финансова оценка	Оценка по същество на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, която се извършва в съответствие с критериите за оценка, одобрени от Комитета за наблюдение на Оперативната програма.
Управляващ орган	Структурата, определена да осъществява функцията по управление на оперативната програма и отговорна за нейното ефективно, ефикасно и законосъобразно изпълнение.

Списък на съкращенията

ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейският социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МЗ	Министерство на здравеопазването
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите.
ОПРР	Оперативна програма "Регионално развитие"2007-2013г.
ПМС	Постановление на Министерски съвет
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СМР	Строително-монтажни работи
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца от 0-3 г.

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”

1.1. Въведение

Оперативната програма „Регионално развитие“ 2007-2013 (ОПРР) представлява единна оперативна програма за всичките шест района в България, които са избираеми за финансиране по цел „Сближаване“ на политиката за сближаване на ЕС. ОПРР е разработена в съответствие с целите на Европейския съюз, определени в Стратегическите насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 година. Също така, ОПРР е в съответствие с Националната стратегическа референтна рамка на Република България и с Националната програма за реформи. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР, ще включват приоритетите на Общността, които подкрепят устойчивото развитие чрез укрепване на растежа, конкурентноспособността и заетостта, социалното включване, както и опазване качеството на околната среда.

Оперативна програма „Регионално развитие“ за периода 2007-2013 г. трябва да изпълни следните средносрочни цели:

Обща цел на програмата

- ☞ Подобряване качеството на живот и работната среда с по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишенна регионална конкурентноспособност и устойчиво развитие.

Специфични цели на програмата

- ☞ Изграждане на устойчиви и динамични градски центрове, свързани с техните по-слабо урбанизирани периферни територии, като по този начин се увеличават възможности за просперитет и развитие.
- ☞ Осигуряване на по-добър достъп до пътни, ИКТ и енергийни мрежи за изостаналите райони.
- ☞ Повишаване на регионалния туристически потенциал за развитие и маркетинг на устойчиви, диверсифицирани, специфични за региона туристически продукти с по-висока добавена стойност.
- ☞ Мобилизиране на регионалните и местни технически и институционални възможности и ресурси за осъществяване на политики за регионално развитие.

ОП „Регионално развитие“ поставя стратегически акцент върху ограничен брой въпроси в отговор на потребността от изпълнение на целите на ЕС за постигане на растеж и трудова заетост в светлината на подновената Лисабонска стратегия, чрез използване на инструментите на политиката за сближаване и Стратегическите насоки на Общността за сближаване 2007–2013. Акцентът се поставя върху избрана комбинация от няколко стратегически области, попадащи главно в обхвата на първите основни насоки.

- ☞ **Стратегията** на ОПРР е да се повиши конкурентноспособността и привлекателността на регионите и общините и да се намалят различията между и особено в рамките на шестте района за планиране на ниво NUTS II посредством подобряване на индустриската, жилищната, социалната, екологичната и културна среда на градските райони и достъпността на селските райони по отношение на пътните, информационните и комуникационни, както и енергийните мрежи.

Стратегията ще бъде изпълнена посредством пет приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие
- Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност
- Приоритетна ос 3: Устойчиво развитие на туризма
- Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество
- Приоритетна ос 5: Техническа помощ

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

Управляващ орган на ОПРР е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР, съгласно Регламент (ЕО) № 1083/2006г.

Договарящ орган на ОПРР - Управляващият орган е и Договарящ орган, по смисъла на ПМС №121/2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по Програма ФАР на Европейския съюз, (обн. ДВ, бр.45/07 г.).

Комитет за наблюдение на ОПРР одобрява критериите за избор на операции по ОПРР, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и други функции, произтичащи от Регламент (ЕО) 1083/2006г. и ПМС №182 / 21.07.2006 г.

Сертифициращ орган е Дирекция “Национален фонд” в Министерство на финансите. Съгласно чл. 61 от Регламент (ЕО) №1083/ 2006г., Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитен орган е ИА „Одит на средствата от ЕС“ към Министъра на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент (ЕО) №1083/ 2006г., Одитният орган е отговорен за извършване на одити, за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НCPP в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Функциите на структурата се изпълняват от дирекции „Програмиране на средствата от ЕС“, дирекция „Мониторинг на средствата от ЕС“ и „Информация и системи за управление на средствата от ЕС“.

1.3. Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

Настоящите насоки за кандидатстване по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.1-08/2010 „Подкрепа за реконструкция, обновяване и оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации“ са в рамките на приоритетна ос 1 на ОПРР „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Приоритетна ос 1 попада в обхвата на сферата на действие на ЕФРР, посочена в чл.3.2 (б) от Регламент(ЕО) 1080/2006г.

Приоритетната ос цели да подпомогне развитието на устойчиви, свързани, достъпни градски центрове, които да бъдат привлекателни за жителите, посетителите, инвеститорите, приходящите работещи в тях и тяхното превръщане в двигател за повишаване конкурентоспособността на регионите.

Приоритетна ос 1 на ОПРР е насочена към подкрепа на широк кръг интервенции с цел подобряване конкурентоспособността на градовете и градските територии и по-специално, осигуряване на условия за развитието на успешни и устойчиви градски райони, свързани помежду си и предоставящи възможности едни на други и на прилежащите им извънградски територии. В рамките на приоритетната ос е особено важно да се подобри привлекателността и конкурентоспособността на градовете с цел осигуряване на адекватно качество на живот и достъп до основни услуги, като се има предвид и опазването на техния екологичен потенциал. Публичните инвестиции ще бъдат насочени към обновяване и разширяване на ключовата за градските системи инфраструктура, която ще поддържа градските райони като центрове за сближаване и растеж и също така насочени към практическото изпълнение на Приоритет 4 от НСРР - "Балансирано териториално развитие".

Развитието на големите градове ще допринесе за нарастването на възможностите им за настъчаване развитието на районите, чрез интегриране на заобикалящите ги територии и по-слабо урбанизираните региони и ускоряване реализацията на техния икономически, социален, териториален и екологичен потенциал. В периферните територии, при липса на големи градове, ще е необходимо стимулирането на средните и по-малки градове чрез целева държавна политика, която да им помогне да компенсират отсъствието на големи градове чрез собственото си ускорено развитие. Процесите на концентрация на градовете трябва да се управляват така, че да се достигнат задоволителни резултати, свързани с устройство на територията, обща конкурентоспособност и сближаване на регионите.

Бъдещето на градовете зависи от борбата срещу нарастващата бедност, социалната изолация и загубата на определени градски функции. Чрез интегриране на градските функции в едно населено място, всички жители ще имат подходящ достъп до домовете си, до основни услуги и съоръжения, открити пространства, общо и професионално образование, културно развитие и качествено здравно обслужване.

Социално уязвимите групи в българското общество включват хората с увреждания, етническите малцинства, ромската малцинствена общност, децата и семействата в риск, социално слабите и хората със специални нужди, стари хора, трайно безработни, жертви на трафик на хора, наркозависими и бездомни.

Предвид преобладаващия брой на ромското население в бедните градски райони и критичното състояние на техните жилища и липсата на достъп до комунални услуги, предлаганата приоритетна ос ще има специален фокус върху това етническо малцинство. Особено внимание ще се обърне на съживяването на градските райони, населени предимно с роми, за да се стимулира социалната интеграция, да се намали престъпността и да се осигурят спокойни условия за живот на гражданите.

1.4. Операция 1.1. „Социална инфраструктура”

Основна цел на операцията е да се осигури подходяща и рентабилна образователна, социална, здравна и културна инфраструктура, съвместима с бъдещите изисквания на населението в градските центрове и техните прилежащи територии.

Осигуряването на устойчиво градско развитие не може да бъде постигнато само чрез инвестиции в основната инфраструктура. Това е много по-обширен процес, който включва също така устойчиво социално развитие – от гледна точка на образователна, културна, социална и здравна инфраструктура.

Оптимизацията и модернизацията на социалната инфраструктура ще доведе до повишаване качеството на живот и ще съдейства за подобряване на човешкия капитал и пазара на труда в районите, като така ще допринесе и за изпълнението на целите от Лисабон.

Интервенциите по тази операция са важни за повишаване на икономическата, социалната и културната интеграция в градските райони. Освен това, ползите от дейностите, подкрепяни по тази операция, ще се разпространят и върху прилежащите им територии и ще въздействат положително и върху близките по-слабо облагодетелствани райони.

Съществуват съществени различия между здравния статус в България и Европейския съюз, особено по отношение на средната продължителност на живот и смъртността. **Детската смъртност** (0-1 години), е по-висока от тази в държавите-членки на ЕС и е по-висока в райони с по-голямо наличие на ромско население. **Сърдечно-съдовите заболявания и злокачествените неоплазми** са причина за над 80% от смъртните случаи в България, и са проявление на много по-високата смъртност в България в сравнение с държавите-членки на ЕС. Основният проблем на политиката както на национално, така и на регионално ниво, остават **сърдечно-съдовите заболявания**, причината за което често е неефикасната спешна медицинска помощ (СМП). Като цяло материалната база в сферата на здравеопазването е амортизирана и недостатъчна, което налага необходимостта от интервенции за модернизация и съвременно оборудване. Градовете са важни центрове за предоставяне на качествено медицинско обслужване където са средоточени обществените институции за здравеопазване. Съществува голям дисбаланс в качеството на медицинското обслужване и в инфраструктурата на здравеопазването. Интервенциите по тази операция ще подпомогнат достъпа до здравни услуги и развитието на по-интензивни превантивни мерки, долекуване и рехабилитация. Предвиждат се инвестиции за оборудване и линейки. Това ще предотврати претоварването на големите болници и ще подобри значително здравното обслужване в агломерационните ареали, попадащи в географския обхват на въздействие на приоритетната ос.

Всички дейности насочени към ремонт и реконструкция на сгради по тази операция ще имат за цел подобряване на енергийната ефективност, в съответствие с Директива 2002/91/ЕС. Икономията на енергия, вследствие обновяването на сградите, енергийната ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници ще бъдат важни критерии при избора на проекти за съфинансиране по приоритетната ос.

С Протокол №49/16.12.2009г. на МС е приета **Концепция за преструктуриране на болничната помощ на Република България за периода 2010-2017 г.**, която представлява основен документ в процеса на преструктуриране на системата за болнична помощ за периода 2010-2017 година. Концепцията обхваща реализирането на комплексна реформа в

болничната сфера на територията на цялата страна с цел осигуряване на равен и справедлив достъп на населението до всички видове болнична медицинска помощ, своевременна спешна помощ, високо качество и ефективно разпределение на обществения ресурс за здравеопазване.

Основен приоритет от Концепция за преструктуриране на болничната помощ на Република България за периода 2010-2017 г. е свързан с **подобряване на ранната диагностика, качеството и достъпа до онкологично лечение**. Високите нива на заболеваеност и смъртност, причинени от онкологични заболявания, със стабилна тенденция за повишаване и прогноза за постоянно нарастване, изисква инвестиране в структури за диагностика, ранно откриване и лечение на онкологичните заболявания.

Според последните данни, публикувани от Националния раков регистър за периода 1993-2007 г. броят на ново регистрираните случаи на онкологични заболявания нараства с 2-3% годишно. В България вече е осигурен достъп до лечение на сърдечносъдови заболявания в над 30 специализирани отделения и многопрофилни болници за инвазивно и за традиционно хирургическо лечение на сърдечносъдовите заболявания. Също така, има и постоянни програми и проучвания за предотвратяване на тези заболявания. Ето защо, в момента има необходимост от насочване на усилията към развитие на ранна диагностика и високотехнологично лечение на онкологичните болести.

Изпълнението на този приоритет се очаква да допринесе за ранно откриване на онкологичните заболявания, което ще позволи подобрено лечение със съвременни технологии. Това ще се изрази в по-висока преживяемост на онкологично болните, по-ниска степен на повторно заболяване, понижен риск от напредване на болестта, понижаване на смъртността и подобрено качество на живот на пациентите. Освен това, ще се повиши степента на осъществяване на правото на пациентите на ефективно и качествено лечение.

В Концепцията за преструктуриране на болничната помощ на Република България е разписан и процесът на deinституционализация на Домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г. (ДМСГД) в съответствие с общия политически документ на Правителството - **Визия за deinституционализацията на децата в Република България**. Целта на реформата е гарантиране правото на децата на семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности. Това ще се постигне чрез осъществяване на замяна на институционалната грижа за деца с грижа в семейна или близка до семейната среда в общността, като не се ограничава само до извеждане на децата от институциите. Това е процес на предотвратяване на настаняванията на деца в институциите и създаване на нови възможности за децата и семействата да получат подкрепа в общността и недопускане настаняването и отглеждането на деца от 0 до 3 години в резидентна грижа от всяка към тип след приключване на реформата.

2. СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ПОДКРЕПА ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ, ОБНОВЯВАНЕ И ОБОРУДВАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ЛЕЧЕБНИ И ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ В ГРАДСКИТЕ АГЛОМЕРАЦИИ”

Основната цел на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помош е да осигури подходяща и ефективна държавна здравна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали.

Конкретни цели:

- Да се подобри, обнови и модернизира държавната здравна инфраструктура в градските ареали;
- Да се осигури социално включване и равен достъп на групите в неравностойно положение.

Предложените проекти трябва да:

- допринасят за устойчивото и интегрирано развитие в агломерационните ареали;
- подобряват качеството на живот, жизнената и работна среда;
- повишават привлекателността на региона;
- отчитат потребностите на групите в неравностойно положение.

Индикатори, посредством които се измерва постигането на целта на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помош:

- Икономия на енергия от обновяване на сградите на лечебните заведения (MWh/ средногодишно).
- Брой пациенти, облагодетелствани от подобрена здравна инфраструктура.
- Общ брой население, облагодетелствано от обновените сгради на лечебните заведения.
- Брой създадени постоянни работни места.

2.1. Процедура за изпълнение на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помош

Процедурата за изпълнение на настоящата схема е **процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помош** в съответствие с чл.6 (1), т.2 на ПМС №121/ 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помош по Оперативните програми, съ-финансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Съгласно чл.34 ал.1 от ПМС №.121/31.05.2007г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помош е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, който изрично е посочен в съответната оперативна програма като конкретен бенефициент на помощта.

Това са предимно случаите, в които една организация/институция/орган притежава изключителна компетентност в областта на конкретната дейност, или е единствената организация, която оперира или има възможност да оперира в сферата на тази дейност.

Конкретният бенефициент по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна

финансова помощ е **Министерство на здравеопазването**.

Министерство на здравеопазването е държавен орган, който не се явява предприятие по смисъла на чл.87 от Договора за създаване на Европейската общност. Следователно ще се осъществява трансфер на държавен ресурс към публичен орган. Ще се финансираят дейности, свързани с подобряване, обновяване и модернизиране на **държавните лечебни заведения в управление на Министерството на здравеопазването**. Държавните лечебни заведения са регистрирани като ЕООД или ЕАД със 100% държавно участие и АД с 51% държавно участие и 49% общинско участие. При избора на изпълнител конкретният бенефициент е длъжен да спазва законодателството в областта на обществените поръчки. В този смисъл предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по настоящата схема не се явява държавна помощ.

Процедурата за директно предоставяне се извършва на етапи, съгласно чл.34, ал.2 от ПМС № 121/31.05.2007г. и Вътрешните правила за провеждане на процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент по ОПРР 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС.

2.2 Компоненти по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ включва следните 3 компонента:

КОМПОНЕНТ 1 „Подкрепа за ранна диагностика на онкологични заболявания в държавни лечебни заведения, управлявани от Министерство на здравеопазването”

КОМПОНЕНТ 2 „Преструктуриране на домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г.”

КОМПОНЕНТ 3 „Подкрепа за центрове за лечение и диагностика на онкологични заболявания с национално значение”

3. ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

За целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са въведени следните дефиниции:

- **“Строителни и монтажни”** са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустрояват, поддържат или възстановяват.
- **“Строежи”** са надземни, полуподземни, подземни и подводни сгради, постройки, пристройки, надстройки, огради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, благоустройствени и спортни съоръжения, както и техните основни ремонти, реконструкции и преустройства със и без промяна на предназначението.
- **“Обновяване”** е обновяване на сградите, при което съотношението, изразено в стойностен или количествен показател, между обновяването и повърхността на сградните ограждащи конструкции и елементи и/или сградните енергийни инсталации (отоплителни, вентилационни, климатизация и др.) е повече от 25 на сто, както и в случаите, в които повече от 25 на сто от сградната ограждаща конструкция подлежи на обновяване (в общата стойност не се включва цената на земята).

- "Реконструкция" на строеж е възстановяване, замяна на конструктивни елементи, основни части, съоръжения или инсталации и изпълнението на нови такива, с които се увеличава носимоспособността, устойчивостта и трайността на строежите.
- "Основен ремонт" на строеж е частично възстановяване и/или частична замяна на конструктивни елементи, основни части, съоръжения или инсталации на строежа, както и строително-монтажните работи, с които първоначално вложени, но износени материали, конструкции и конструктивни елементи се заменят с други видове или се извършват нови видове работи, с които се възстановява експлоатационната им годност, подобрява се или се удължава срокът на тяхната експлоатация.

4. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Общий размер на средствата по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
BG161PO001/1.1-08/2010	147 978 554 лева 75 660 233 евро	125 781 771 лева 64 311 198 евро	22 196 783 лева 11 349 035 евро

Общий размер на средствата по отделните компоненти е както следва:

Компонент	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
КОМПОНЕНТ 1 Подкрепа за ранна диагностика на онкологични заболявания в държавни лечебни заведения, управлявани от Министерство на здравеопазването	74 478 554,00 лева 38 080 280,00 евро	63 306 771,00 лева 32 368 238,00 евро	11 171 783,00 лева 5 712 042,00 евро
КОМПОНЕНТ 2 Преструктуриране на домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г.	10 000 000 лева 5 112 919 евро	8 500 000 лева 4 345 981 евро	1 500 000 лева 766 938 евро
КОМПОНЕНТ 3 Подкрепа за	63 500 000 лева	53 975 000 лева	9 525 000 лева

центрове за лечение и диагностика на онкологични заболявания с национално значение	32 467 034 евро	27 596 979 евро	4 870 055 евро
---	-----------------	-----------------	----------------

Договарящият орган си запазва правото да не разпредели посочената по-горе сума при недостатъчен брой качествени проектни фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма, отговарящи на предварително зададените критерии.

Общият индикативен размер на средствата по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да бъде ревизиран и в съответствие със степента на усвоемост на средствата от страна на конкретния бенефициент предвид принципа на Европейската комисия за автоматично освобождаване на частта от бюджетния ангажимент за оперативна програма, която не е била използвана за плащане до края на третата година, следваща бюджетното задължение по програмата от 2007 г. до 2010 г. В тази връзка, Договарящият орган си запазва правото да не разпредели частта от посочената по-горе сума, за която не е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ до края на 2010 г. по Компонент 1 и Компонент 3 и до края на 2011 – по Компонент 2.

Размер на безвъзмездната финансова помощ за отделните проектни фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма:

За отделните проектни фишове, включени в средносрочната рамкова инвестиционна програма, които могат да бъдат финансиирани по настоящата схема, важат следните изисквания на минимален и максимален размер:

- ◆ за „Компонент 1“ - от 5 000 000 лева до 10 000 000 лева;
- ◆ за „Компонент 2“ - един проектен фиш за 10 000 000 лева;
- ◆ за „Компонент 3“ - от 5 000 000 до 30 000 000 лева.

ВАЖНО!

По настоящата покана за представяне на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове **не се изисква съфинансиране от конкретния бенефициент.**

 Оценителната комисия си запазва правото да препоръча намаляване на размера на исканата безвъзмездна финансова помощ по проектните фишове, ако разходите са неоснователни или прекомерно завишени.

5. ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА СРЕДНОСРОЧНА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИ ФИШОВЕ

Настоящите Изисквания за кандидатстване определят правилата за представяне, подбор и изпълнение на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове, съгласно процедурата на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помош в съответствие с чл.6 ал.1, т.2 и чл.34 (1) на ПМС № 121/ 31.05.2007 г. и Вътрешните правила на Управляващия орган за провеждане на процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помош на конкретен бенефициент по ОПРР.

Кандидатстването по настоящата схема за безвъзмездна финансова помош се осъществява въз основа на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове към нея. Рамковата инвестиционна програма се изготвя от конкретния бенефициент и се одобрява от Договарящия орган по реда на гореспоменатите Вътрешни правила.

Рамковата инвестиционна програма е средносрочен документ, разработван за финансовата рамка 2007-2013 г. Тя включва секторен анализ, оценка на потребностите, цели, мерки, индикатори за наблюдение, набор от зрели проекти и бюджет.

Проектните фишове представляват предложения за проекти, кандидатстващи за безвъзмездна финансова помош, включващи формуляр за кандидатстване, бюджет и други придружителни документи. Проектните фишове са неразделна част от средносрочната рамкова инвестиционна програма на конкретния бенефициент.

ВАЖНО!

Изпълнители от страна на конкретния бенефициент:

Конкретният бенефициент на безвъзмездна финансова помош може да възложи изпълнението на дейностите по проектните фишове на изпълнители. Изпълнителите от страна на конкретния бенефициент не са партньори по проектите и изборът им следва да се осъществи съгласно Закона за обществените поръчки и съответните подзаконови нормативни актове.

Договарящият орган ще осъществява текущ и последващ контрол за спазване от страна на конкретния бенефициент на процедурите за определяне на изпълнител. При представяне на искане от страна на конкретния бенефициент за плащане, Договарящият орган ще извършва проверка на процедурите за определяне на изпълнител с оглед признаване на разходите за съответната дейност, възложена на изпълнител.

По настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помош не се допуска участието на партньори.

5.1. Правила по отношение на проекти, генериращи приходи

За „проекти, генериращи приходи“ по смисъла на чл.55 от Регламент на Съвета (ЕО) №.1083/2006г. от 11 юли 2006г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) №.1260/1999, **стойността на допустимите разходи**

не следва да надвишава разликата между текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията за период от 15 години.

Текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията се определят като част от финансния анализ/анализа „разходи-ползи“ за всеки конкретен проект, „генериращ приходи“. За нуждите на изчисляването на генерирането или негенерирането на прихода, разходите за подготовка на инвестиционния проект се считат за част от инвестиционните разходи.

Когато не е възможно да се оценят предварително приходите, приходите, генериирани в рамките на 5 години от приключването на проекта, се приспадат от разходите за проекта, които са деклариирани към Европейската комисия и следва да се възстановят от Бенефициента.

Имайки предвид, че крайната цел на финансния анализ е 1) да заключи дали даден проект генерира приходи и 2) да определи размера на тези приходи, конкретният бенефициент следва да използва „Ръководство за анализ разходи-ползи на инвестиционните проекти“, на ЕК от 16.06.2008г. „Guide to cost-benefit analysis of investment projects“ в частта му „Финансов анализ“.

Основна цел на финансия анализ е:

- 1) да докаже дали даден проект се нуждае от безвъзмездно финансиране (т.е. да оцени дали е печеливш от финансова гледна точка (*financial profitability*))
- 2) при наличие на такава нужда – да изчисли и да докаже размера на необходимото безвъзмездно финансиране и
- 3) да провери финансата устойчивост (*financial sustainability*) на проекта.

Параметрите, които трябва да бъдат изчислени при изготвянето на финансия анализ са:

- финансова нетна настояща стойност на инвестиционните разходи (ФННС/ИР (financial net value of investment costs – FNP/IC)) и финансова нетна настояща стойност на капитала ФННС/К (financial net present value of the capital – FNPV/IC);
- финансова норма на възвращаемост на инвестиционните разходи (ФВНВ/ИР (financial internal rate of return of investment costs – FIRR/IC)) и финансова вътрешна норма на възвращаемост на капитала ФВНВ/К (financial internal rate of return of the capital – FIRR/C);
- финансова дефицит (funding gap rate);
- „сумата по решението“ (decision amount) и
- размера на безвъзмездната финансова помощ (EU grant rate).

Финансовият анализ следва да се изготви като се използва методът на дисконтирани парични потоци (discounted cash flows).

ВАЖНО!

Всеки проектен фиш следва да бъде придружен от финансов анализ.

5.2. Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

5.2.1. Продължителност:

Планираната продължителност на дейностите, предвидени във всеки проектен фиш към рамковата инвестиционна програма **не следва да надвишава 24 месеца.**

Конкретният бенефициент трябва да предвиди в продължителността на проектите по всеки отделен проектен фиш процедури като подготовка и одобрение на техническа документация, издаване на необходимите разрешителни, процедура за възлагане на обществена поръчка, необходимо време за строителство, отчетност, окончателно разплащане от конкретния бенефициент към всички изпълнители, изготвяне на окончателен технически доклад и финансов отчет.

5.2.2. Териториален обхват

Интервенциите по настоящата схема трябва да се осъществяват на територията на Република България, в рамките на **86 общини попадащи в обхвата на агломерационните ареали¹ (Приложение К от настоящите Изисквания за кандидатстване), изброяни по-долу:**

1.	Аврен	30.	Казанлък	59.	Радомир
2.	Айтос	31.	Камено	60.	Разград
3.	Аксаково	32.	Карлово	61.	Раковски
4.	Асеновград	33.	Карнобат	62.	Родопи
5.	Балчик	34.	Каспичан	63.	Русе
6.	Белово	35.	Костинброд	64.	Садово
7.	Белослав	36.	Куклен	65.	Самоков
8.	Благоевград	37.	Кърджали	66.	Сандански
9.	Божурище	38.	Кюстендил	67.	Свищов
10.	Ботевград	39.	Ловеч	68.	Севлиево
11.	Бургас	40.	Лом	69.	Септември
12.	Бяла Слатина	41.	Лясковец	70.	Силистра
13.	Варна	42.	Марица	71.	Сливен
14.	Велико Търново	43.	Мездра	72.	Смолян
15.	Велинград	44.	Монтана	73.	Созопол
16.	Видин	45.	Нова Загора	74.	Сопот
17.	Враца	46.	Нови пазар	75.	Стамболовски
18.	Габрово	47.	Пазарджик	76.	Стара Загора
19.	Горна Оряховица	48.	Панагорище	77.	Столична
20.	Гоце Делчев	49.	Перник	78.	Троян
21.	Девня	50.	Петрич	79.	Тунджа
22.	Димитровград	51.	Пещера	80.	Търговище
23.	Добрич – град	52.	Плевен	81.	Харманли
24.	Добричка	53.	Пловдив	82.	Хасково
25.	Долна Митрополия	54.	Поморие	83.	Червен Бряг
26.	Долни Дъбник	55.	Попово	84.	Чирпан
27.	Дулово	56.	Продадия	85.	Шумен
28.	Дупница	57.	Първомай	86.	Ямбол
29.	Елин Пелин	58.	Раднево		

¹ Агломерационни ареали са 36 зони, състоящи се от групи селища и общини с неделими функционални и пътни връзки, които са концентрирани около големи или средни градски центрове.

ВАЖНО!

Дейности по проекти извън горепосочените общини не са допустими за финансиране по настоящата схема.

5.2.3. Допустими дейности за финансиране /видове проекти/ по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

Компонент 1: Подкрепа за ранна диагностика на онкологични заболявания в държавни лечебни заведения, управявани от Министерство на здравеопазването

- Ремонт, реконструкция, обновяване на сградите/помещенията на държавните лечебни заведения (включително закупуване на линейки) в съответствие с одобрените Национална здравна стратегия 2008-2013 г. и Концепцията за преструктуриране на системата за болнична помощ на Република България за периода 2010-2017 г.
- Доставка на подходящо оборудване за гореизброените сгради/помещения на държавните лечебни заведения;.

Оборудването, за което се кандидатства, трябва да е свързано с изпълнението на съответните медицински услуги, които се предоставят, т.е. да бъде свързано с целите и цялостната концепция на проекта;

- Извършване на одити за енергопотребление на гореспоменатите сгради;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване;
- Внедряване на инсталации/съоръжения, основани на използването на алтернативни възобновяеми енергийни източници;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до изброените по-горе сгради.

Компонент 2: Преструктуриране на домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г.

- Ремонт, реконструкция, обновяване и оптимизиране на сграден фонд (пристройване, надстрояване, реконструиране и преструктуриране на пространства), включително прилежащото им дворно място, в зависимост от предварително подгответен проект за видовете услуги, въз основа на:
  - Анализ на материалната база на ДМСГД, обект на интервенция по проекта, и на необходимия сграден фонд за преструктуриране на ДМСГД;
  - План и проект за преструктуриране на ДМСГД, в съответствие с **Визията за deinституционализация на децата в РБългария**, с оглед на обективните възможности за предоставяне на интегрирани здравни и социални услуги, както следва:

I. Дневна грижа:

- i. **център за ранна интервенция** – предлага програми за оценка, терапии и обучение, предназначени за стимулиране развитието на деца с увреждания във възможно най-ранна възраст (0-3г.). Ранната интервенция се базира на мултидисциплинарен подход, който съчетава процедури, ориентирани към детето и неговото семейство. В зависимост от нуждите на детето и семейството, програмите за ранна интервенция трябва да включват: медицинска рехабилитация, езиково-говорна терапия, психомоторика, здравни намеси, обучение и консултиране на родителите. Дейностите от програмата за ранна интервенция могат да се реализират в специализирания център и при необходимост в дома на детето;
- ii. **център за заместваща грижа** – почасов и няколко дневен престой за деца с увреждания, в помощ на родителите;
- iii. **център за обществена подкрепа (ЦОП)** – превенция на изоставянето; профилактика за майчина и детското здраве - детската (педиатрична) консултация и майчина грижа (здравно-социални консултации за майки и бременни жени); мобилни здравно-социални услуги, предоставяни от ЦОП за майчина и детското здраве; психиатрична консултация; медицинска, психологична и педагогическа рехабилитация и терапия на деца с психични заболявания;
- iv. **дневен център за деца с различни увреждания.**

II. Резидентни грижи:

- i. **център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) за грижа за деца с тежки увреждания (0-5г.);**
- ii. **при необходимост - отделения за недоносени, в които има възможност майката да не се отделя от детето.**

Където е необходимо – конкретният бенефициент може да създаде услугите съвместно със съответната община.

- **Доставка на подходящо обзавеждане и оборудване в зависимост от вида на планираните услуги;**
- **Извършване на одити за енергопотребление на гореспоменатите сгради;**
- **Внедряване на мерки за енергийна ефективност, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване;**
- **Внедряване на инсталации/съоръжения, основани на използването на алтернативни възобновяеми източници;**
- **Подобряване достъпа за деца и хора с увреждания до изброените по-горе сгради.**

ВАЖНО!

Конкретният бенефициент следва да представи задължително план/проект за преструктуриране на ДМСГД с оглед на обективните възможности за предоставяне на интегрирани здравни и социални услуги, съгласуван с МТСП/ДАЗД, и Анализ на съществуващата материална база на ДМСГД.

Всички проекти следва да бъдат съобразени с Визията за деинституционализацията на децата в Република България, Концепцията за преструктуриране на системата за болнична помощ на РБългария 2010-2017 г., както и с изискванията на Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца.

Компонент 3: Подкрепа за центрове за лечение и диагностика на онкологични заболявания с национално значение

- Реконструкция, ремонт, разширение на държавни лечебни заведения с лъчетерапевтични звена, свързани със социално значими онкологични заболявания;
- Доставка на подходящо оборудване на държавни лечебни заведения с лъчетерапевтични звена, свързани със социално значими онкологични заболявания;

Оборудването, за което се кандидатства, трябва да е свързано с изпълнението на съответните медицински услуги, които се предоставят, т.е. да бъде свързано с целите и цялостната концепция на проекта;

- Извършване на одити за енергопотребление на гореспоменатите сгради;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване;
- Внедряване на инсталации/съоръжения, основани на използването на алтернативни възобновяеми източници;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до изброените по-горе сгради.

ВАЖНО!

Всяко проектно предложение по отделните компоненти трябва да включва задължително комбинация от инвестиционен компонент (ремонт/ реконструкция/ мерки за енергийна ефективност и т.н.) и доставка на оборудване, взаимосвързани помежду си и допринасящи за трайното подобряване на съответната инфраструктура.

Всяко проектно предложение трябва да включва задължително създаването на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания. В тази връзка, всички проектни предложения следва да бъдат съобразени с изискванията на Наредба №4 от 1 юли 2009 г. за преструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

Предимство ще се дава на проектни предложения, насочени към доставка на високоспециализирана апаратура.

За проекти, свързани с ремонт/ реконструкция/обновяване, предимство ще имат проектни предложения, които включват мерки за подобряване на енергийната ефективност и/или използване на възобновяеми енергийни източници.

ВАЖНО!

Към Пакета документи за кандидатстване по всеки проект/проектен фиш трябва да бъде приложено:

- *Нотариален акт за недвижима собственост или еквивалент (акт за държавна собственост, акт за общинска собственост);*
- *Декларация/решение от страна на собственика на сградата/имота (Съвета на директорите/Министъра на здравеопазването) или Решение на Общинския съвет (в случай, че сградният фонд/имотът е общинска собственост) за кандидатстване с проекта, с което се декларира, че предназначението на сградата/ помещението/ имота, обект на интервенция по проекта, няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта.*
- *Декларация/решение от страна на Съвета на директорите/Министъра на здравеопазването, с което се декларира, че съответното лечебно заведение няма да бъде закрито за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта (за компоненти 1 и 3)*
- *Декларация/решение от страна на Министъра на здравеопазването, с което се декларира, че съответната новосъздадена здравна услуга няма да бъде закрита за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта и/или Декларация/решение на Общинския съвет, с което се декларира, че съответната новосъздадена социална услуга няма да бъде закрита за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта (за компонент 2)*

При разработването на проектното предложение конкретният бенефициент задължително трябва да предвиди в изпълнението на проекта дейности за:

- **Одит на проекта** – одитът на проекта трябва да бъде извършен от регистриран експерт-счетоводител или фирма за одит, като докладът за одит трябва да бъде приложен към окончателния финансов отчет на проекта;
- **Дейности за разпространение на информация и публичност** – съгласно чл. 6 от Общи условия към финансираните по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и Насоките за осъществяване на мерките за информация и публичност, изгответи от Управляващия орган (**Приложение 3** към Изискванията за кандидатстване). С оглед осигуряване публичността и информирането на обществеността относно финансовия принос на ЕС за реализацията на проекта е необходимо проектното предложение да предвижда пресконференция/ конференция/кръгла маса по повод стартирането на проекта, както и подобно събитие при приключване на проекта за оповестяване резултатите от реализацията му.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ!

1. Конкретният бенефициент е длъжен да представи остойностени технически спецификации (съгласно Приложение Б3) за оборудването/съоръженията/ обзавеждането, които следва да бъдат закупени със средства по проекта, когато това е приложимо².
2. Конкретният бенефициент трябва да предвиди строителен надзор от лицензирана фирма-консултант съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ за проектите, включващи строежи от първа до четвърта категория.
3. Конкретният бенефициент трябва да има предвид, че на задължително обследване за енергийна ефективност и сертифициране подлежат всички сгради – публична собственост, в експлоатация, с разгъната застроена площ над 1000 кв.м, съгласно чл.16 ал.2 от Закона за енергийната ефективност и чл.6 ал.2 от Наредба №21/2004 г. за обследване на енергийната ефективност.
4. Дейностите в проектните фишове трябва да се вписват в стратегическата рамка на одобрените Национална здравна стратегия 2008-2013 г. и Концепцията за преструктуриране на системата за болнична помощ на Република България за периода 2010-2017 г. Лечебните заведения по Компонент 1 и Компонент 3 следва да са включени в Списъка на търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала или обособени части от тях, Приложение № 1 към чл. 3, ал. 1 на Закона за приватизация и следприватизационен контрол, изм. - ДВ, бр. 65 от 2008 г., в сила от 22.07.2008 г.
5. Дейностите в проектния фиш по Компонент 2 трябва да се вписват в стратегическата рамка на Концепцията за преструктуриране на системата за болнична помощ на Република България за периода 2010-2017 г. и Визията за дейстнитуционализация на децата в РБългария.

5.2.4. Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ са:

- Дейности на територията на общините извън обхвата на агломерационните ареали, посочени в т.5.1.2.;
- Дейности/интервенции върху инфраструктура частна собственост;
- Дейности, свързани с политически партии;
- Благотворителни дарения;
- Дейности, финансиирани от бюджета на други програми на Общността.

ВАЖНО!

Проект, подпомаган по други европейски програми и други донори, както и по национални програми с публично финансиране, не може да бъде едновременно допустим и за финансова помощ по настоящата схема за същите дейности.

² Единичните цени, включени в остойностените технически спецификации, трябва да се основават на средните пазарни цени. В противен случай Договарящият орган си запазва правото да намали тези цени.

Следователно конкретният бенефициент, подпомаган по други европейски програми и други донори, както и по национални програми с публично финансиране, може да кандидатства по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ единствено за други, нефинансиирани по тези програми, дейности.

5.2.5. Степен на готовност/зрялост на проекта

Конкретният бенефициент задължително представя към проектния фиш **техническата документация**, включваща:

- 1 Копие на Технически или работен инвестиционен проект съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхватата и съдържанието на инвестиционните проекти и Наредба №4 от 1 юли 2009 г. за преструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания, придружен от **подробни количествени сметки по всички части**; Техническият/ работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изиска съгласно ЗУТ.

По компонент 3 се допуска представяне на **идеен проект** съгласно Закона за устройство на територията и Наредба №4 за обхватата и съдържанието на инвестиционните проекти в случаите, когато избраното специализирано медицинско оборудване има специални изисквания към лъчезащита и към допустимите строително-ремонтни работи. Идейният проект следва да бъде придружен от подробни количествени сметки по всички части и следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изиска съгласно ЗУТ. **След сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ конкретният бенефициент трябва да възложи на изпълнител изготвянето на технически/работен проект. Размерът на безвъзмездната финансова помощ за тези дейности се обосновава на базата на представения идеен проект заедно с количествено-стойностната сметка;**

- Обследване за енергийна ефективност;
- Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, изготвен като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ.
- Разрешение за строеж по реда на чл.148-156 от ЗУТ.
- Подробна Количествено-стойностна сметка, представена по отделни обекти на интервенция съгласно Приложение Б2;

- Анализ на цените по ресурси, въз основа на които са определени единичните цени на всички СМР в проектното предложение, съгласно Приложение Б3.
- Анализ на материалната база на ДМСГД, обект на интервенция по проекта, и на необходимия сграден фонд за преструктуриране на ДМСГД (само за компонент 2);
- План и проект за преструктуриране на ДМСГД, в съответствие с Визията за deinституционализация на децата в РБългария, с оглед на обективните възможности за предоставяне на интегрирани здравни и социални услуги (само за компонент 2);

При доставка на оборудване/съоръжения/обзавеждане конкретният бенефициент трябва да представи:

- Остойностени **технически спецификации** по образец съгласно **Приложение Б4**.

Проектните фишове в средносрочната рамкова инвестиционна програма се подреждат от конкретния бенефициент по приоритетност и степен на проектна готовност в низходящ ред.

ВАЖНО!

Задължение на конкретния бенефициент е да представи към всеки проектен фиш, включен в средносрочната рамкова инвестиционна програма, **инвестиционния проект в целия му наличен обем** (чертежи, количествено-стойностна сметка, техническа спецификация и др.) и **свързаната с него налична документация** (съгласувания, одобрения и разрешения и др.).

5.3. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помош по настоящата схема

При предоставяне на безвъзмездната финансова помош ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на „допустимите разходи“. Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

- правилата, описани в *Регламент (EO) №1080/2006г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (EO) №1783/1999г., *Регламент (EO) №1083/2006г.* на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (EO) № 1260/1999г.,
- ПМС №62/ 21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирали от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013 г., и

- ПМС №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие”, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

За да се считат за допустими в контекста на проектните фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма, разходите трябва:

- 1) да са необходими за изпълнението на проекта, да са заложени в договора или в заповедта по смисъла на чл.3 от ПМС №121/ 31.05.2007 г. и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства;
- 2) да са действително извършени и да бъдат отчетени въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;
- 3) да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите по чл.3 от ПМС №245/ 09.10.2007 г.;
- 4) да са отразени в счетоводната и данъчна документация на конкретния бенефициент и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
- 5) да могат да се установят и проверят, и да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи;
- 6) да не са финансирали по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети;
- 7) да са извършени за дейности по Оперативната програма в съответствие с разпоредбите на приложимото законодателство;
- 8) разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство са допустими, ако договорите са склучени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки.

Период на допустимост на разходите:

Общият период на допустимост на разходите по Оперативната програма се определя съгласно чл.3, ал.1 от ПМС №62/ 21.03.2007 г. и чл.3 от ПМС №245/09.10.2007 г., а именно от 01.01.2007 г. до 31.12.2015 г.

Преки допустими разходи:

Тук влизат разходите, които са пряко свързани с проекта и без тях неговото осъществяване е невъзможно. Преките допустими разходи съгласно ПМС №245/ 09.10.2007 г. са свързани с изпълнението на дейностите по склучени договори, обобщени в следните основни групи:

- разходи, свързани със заснемания, идеини, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите, съгл. чл.142, ал.4 от Закона за устройство

на територията в размер до 5% от стойността на строителните и монтажните работи;

- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
- разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедура за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с националното законодателство в тази област;
- разходи за подготовка на строителната площадка (разрушаване на съществуващи строежи или на части от тях, разчистване на строителната площадка, вертикална планировка);
- разходи за строителни и монтажни работи за:
  - обновяване, преустройство, реконструкция и всички видове ремонт на сгради
  - земни работи, укрепителни съоръжения, ремонт и възстановяване на конструкцията, подмяна или ремонт на водопроводни, канализационни, електрически, отоплителни, климатични, пожароизвестителни, телекомуникационни инсталации в сгради, внедряване на инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници, изпълнение на мерки за енергийна ефективност, включително и одити за енергопотребление, енергийно обследване и сертифициране на сгради, довършителни работи, създаване на архитектурна среда за хора с увреждания и други специфични дейности в зависимост от предназначението на строежа.
- разходи за авторски и строителен надзор **в размер до 3% от стойността на строителните и монтажните работи;**
- непредвидени разходи за СМР – **в размер до 10% от стойността на строителните и монтажните работи;**
- разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация (присъединяване към външната електрическа, водопроводна, канализационна, топлофикационна, телекомуникационна система и газоразпределителна мрежа);
- разходи за закупуване на нови съоръжения, оборудване, обзавеждане (стопански инвентар), транспортни средства със специално предназначение - линейки и нематериални активи;
- разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като наеми, дизайнърски, архитектурни, инженерни, информационно-технологични, консултантски, правни и нотариални, изследвания и експертни проучвания, геологични проучвания, разходи за оценка на въздействието върху околната среда, финансово-счетоводна проверка, застраховки и други услуги;
- разходи за независим финансов одит - **в размер до 1% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ по проекта, но не следва да надвишават сумата от 100 000 лева.**

- разходи за дейности по информиране и публичност за проекта – не трябва да надвишават **0,5% от преките допустими разходи по проекта**;
- разходи за банкови такси за откриване и обслужване на сметка само в случаите, в които Управляващият орган на Оперативната програма изиска откриването на отделна сметка или сметки за изпълнение на проекта и това изрично е указано в Изискванията за кандидатстване;
- разходи за закупуване на втора употреба съоръжения и оборудване съгласно чл.8, т.2 (а) до (г) от ПМС № 245/ 09.10.2007 г.

ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ:

- разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни) на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта в страната при положение, че са извършени и отчетени в съответствие с приложимата нормативна уредба в тази област;

Разходите за организация и управление, включващи възнаграждения за лица, пряко ангажирани с управлението и/или изпълнението на проекта, в това число предвидените дължими осигурителни вноски, както и необходимите командировъчни разходи, общо не трябва да **надвишават 1,5 % от стойността на преките допустими разходи по проекта**.

Ръководителят на проекта трябва да отговаря на изискванията на ПМС №194/ 13.08.2007 г. за управление на изпълнението на инфраструктурни проекти, финансиирани със средства от Европейския съюз.³

ВАЖНО!

Разходите за възнаграждения на физически лица трябва да бъдат доказани единствено чрез трудови и граждански договори и трябва да се отчитат само и единствено в Раздел 1 „Допустими разходи за организация и управление“ на бюджета.

Специфични допустими разходи:

Допустим разход е невъзстановим данък добавена стойност, съгласно Указание на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС (**Приложение И** от Изискванията за кандидатстване).

Конкретният бенефициент определя ДДС като невъзстановим, когато:

1. бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
2. бенефициентът е регистрирано лице по чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;

³ <http://www.bgregio.eu/FCKeditor/UserFiles/File/postanovlenie%20194.rtf> или <http://www.eufunds.bg/docs/%CF%CC%D1%20%B9%20%20194.pdf>.

3. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т.2, и стоките и услугите, финансиирани по настоящата схема са предназначени за:
  - извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
  - безвъзмездни доставки, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето.
4. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансиирани по настоящата схема, не е на лице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.

5.4. Недопустими разходи

Недопустими разходи по схемата за безвъзмездна финансова помощ са недопустимите разходи съгласно правилата за Структурни фондове на ЕС (Регламент (ЕО) №1080/2006г. на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999г., Регламент (ЕО) №1083/2006г. на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г.), Постановление на Министерски съвет № 62 от 21 март 2007 г., както и ПМС №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

Недопустими разходи съгласно разпоредбите на ПМС № 245/09.10.2007 г. са:

1. разходи, за които вече е получавана публична безвъзмездна помощ, дори и частично;
2. разходите, определени за недопустими съгласно чл.4, ал.13 и чл.9, ал.1 на ПМС № 62/ 21.03.2007г.;
3. разходи за закупуване на втора употреба машини, съоръжения и оборудване, с изключение на случаите, когато целите на проекта не биха били постигнати без закупуването на подобно оборудване и при спазване едновременно на следните условия:
  - а) продавачът да не ги е закупил с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 7 години преди подаване на проектното предложение;
  - б) цената им да не надвишава пазарната стойност, установена от независим сертифициран оценител или надлежно оторизиран орган към деня на покупката и да е по-малка от разходите за придобиване на подобни нови активи;
  - в) да имат технически характеристики, необходими за изпълнение на проекта, да са в съответствие с приложимите норми и стандарти, да са експлоатационно годни. Това съответствие следва да бъде валидно за целия период на изпълнение на проекта и за срок не по-малък от периода, определен в чл.57 от Регламент (ЕО)1083/2006 г.на Съвета;

- г) да има одобрение от Управляващия орган за закупуването им;
4. разходи по договори за услуги, доставки и строителство, свързани със следните договори с подизпълнители:
- договори с подизпълнители, които увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;
  - договори с посредници и консултанти, в които плащането е определено като процент от общия разход за дейността, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършената работа или услуга;
5. разходи за лихви, разносите за финансови транзакции, комисионните и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, и други чисто финансови разходи;
6. други данъци и такси, с изключение на случаите, предвидени в чл.7, т.3, буква "б" и т.11;
7. разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
8. възстановим данък добавена стойност.

Специфични недопустими разходи по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

- Разходи за закупуване на земя и недвижими имоти;
- Разходи за закупуване на машини, съоръжения и оборудване, които не са предназначени за целите на проекта;

Направеният от конкретния бенефициент **принос в натура** не представлява действителен разход и **не се счита за допустим**. Този принос няма да бъде зачитан за съфинансиране от страна на конкретния бенефициент по настоящата схема.

ВАЖНО!

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи. Извършените от конкретния бенефициент недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

6. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ

6.1. Формуляр за кандидатстване

Конкретният бенефициент трябва да използва Формулярите за кандидатстване (средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове - **Приложения А и Б**) и съответните приложения към настоящите Изисквания за кандидатстване, публикувани на интернет-страницата на Оперативната програма - www.bgregio.eu и интернет-страницата на МРРБ - www.mrrb.govment.bg.

Средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове трябва да бъдат попълнени максимално ясно в зададения WORD-формат на български език. Конкретният бенефициент трябва да опише подробно изпълнението на целите на средносрочната рамкова инвестиционна програма, ползите от нея и съответствието с целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Няма да се приемат Формуляри за кандидатстване, написани (попълнени) на ръка.

Формулярът за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъде подаден в 1 оригинал и 2 копия. Копието на техническата документация трябва да бъде заверено с печат, подпись на кандидата и текст „Вярно с оригиналa”.

Формулярът на средносрочната рамкова програма (**Приложение А**), формулярите на проектните фишове (**Приложение Б**), Бюджетът на проекта - Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране и Таблица 3: Собствен принос (**Приложение Б1**), Количество-стойностната сметка (**Приложение Б2**), Анализът на цени по ресурси (**Приложение Б3**) и Остойностените технически спецификации (**Приложение Б4**) трябва да бъдат представени и на електронен носител (на компактдиск). Представените електронни файлове трябва да съдържат идентично предложение на това, което е представено на хартия. Всеки документ от проектното предложение (**Приложения А, Б, Б1, Б2, Б3, Б4**) трябва да бъде представен като отделен и уникатен електронен файл (например Формулярът на средносрочната рамкова програма не трябва да бъде разделен на няколко файла).

Количество-стойностната сметка (Приложение Б2) следва да бъде представена в един единствен електронен файл във формат Excel.

Анализът на цените по ресурси следва да бъде представен в един единствен файл, съгласно приложение Б3 във формат Excel.

За улеснение на обработката на проектните предложения, моля представете оригинала и 2-те копия, отпечатани на хартия във формат А4, подвързани отделно (или поставени в класьори с твърди корици) и ясно обозначени като „оригинал” и „копие”. Всеки класьор следва да съдържа опис на приложените документи, включително и на отделните части от техническата документация.

Указаният по-горе набор от документи трябва да бъде опакован надлежно.

6.2. Как и къде се изпращат проектните предложения

Сроковете за подаване на средносрочната рамкова инвестиционна програма са:

- до 31 март 2010 г., 16:00 ч местно време;
- до 30 септември 2010 г., 16:00 ч местно време.

Сроковете за подаване на проектни фишове по Компонент 1 и Компонент 3 са:

- до 31 март 2010 г., 16:00 ч местно време;
- до 30 септември 2010 г., 16:00 ч местно време;
- от 3 до 31 януари 2011 г., 16:00 ч местно време.

Срокът за подаване на проектен фиш по Компонент 2 е:

- от 3 до 31 януари 2011 г., 16:00 ч местно време.
- до 15 март 2011 г., 16:00 ч местно време.

ВАЖНО!

До 30 септември 2010 г. Конкретният бенефициент следва да представи поне три проектни фиша общо по Компонент 1 и/или Компонент 3.

Попълнените формуляри за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на следния адрес:

гр. София пощ. код 1202, ул. „Св. св. Кирил и Методий“ № 17-19,
Министерство на регионалното развитие и благоустройството,
Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“,
Отдел „Изпълнение на програмните приоритети“.

При получаване на попълнените формуляри за кандидатстване със съответните приложения към тях на конкретния бенефициент се издава разписка с подpis и дата.

На плика, съдържащ целия пакет за кандидатстване, трябва да бъде написано следното:

ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ – ДА НЕ СЕ ОТВАРЯ

Бюджетна линия: BG161PO001/1.1-08/2010

Име на Приоритетна ос: 1. „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

Име на Операция: 1.1. „Социална инфраструктура“

Име на схемата: „Подкрепа за реконструкция, обновяване и оборудване на държавни лечебни и здравни заведения в градските агломерации“

Пълното име на конкретния бенефициент: Министерство на здравеопазването

Пълният адрес за кореспонденция на конкретния бенефициент:

ВАЖНО!

При получаване на пакета документи, средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея се регистрират. Полученият регистрационен номер се използва при последваща кореспонденция с конкретния бенефициент във връзка с рамковата програма/ проектния фиш.

6.3. Допълнителна информация

Въпроси във връзка с попълването на формуларите за кандидатстване и изискванията по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна помощ могат да се задават на:

Електронен адрес: oprd@mrrb.govtment.bg,

Факс: 987 74 50 или

Адрес за кореспонденция: гр. София пощ. код 1202,

ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17–19,

Министерство на регионалното развитие и благоустройството,

Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“,

Отдел „Изпълнение на програмните приоритети“

Въпросите се задават **не по-късно от 21 дни преди съответния краен срок за получаване на проектни предложения**, като ясно се посочва номерът на бюджетната линия на схемата за безвъзмездна помощ.

С оглед осигуряване на равнопоставено третиране на кандидатите, Управляващият орган няма да дава предварителни становища относно съответствие на дейности/проект или кандидат с условията за кандидатстване.

Въпросите и отговорите се публикуват в рубриката „Въпроси-отговори“ на интернет-страницата на Оперативната програма www.bgregio.eu **не по-късно от 11 дни преди съответния краен срок за получаване на предложенията.**

Публикуваните отговори представляват официално становище на Управляващия орган и трябва да бъдат взимани под внимание от конкретния бенефициент при изготвяне на документацията за кандидатстване.

Въпросите и отговорите се предоставят и на Оценителната комисия и се вземат предвид при осъществяване на оценката.

6.4. Оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове

Средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове се оценяват в съответствие с критериите, описани в Изискванията за кандидатстване. Критериите не подлежат на изменение по време на провеждането на процедурата.

Оценката се документира чрез попълването на оценителни таблици. Оценката на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове включва следните етапи:

Етап 1: Оценка на административното съответствие на средносрочната рамкова инвестиционна програма/ проектните фишове.

Етап 2: Оценка на допустимостта на средносрочната рамкова инвестиционна програма/ проектните фишове.

Етап 3: Оценка на качеството (техническа и финансова оценка) на средносрочната рамкова инвестиционна програма/ проектните фишове.

Първо се извършва оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма. При условие, че рамковата програма преминава етапа на качеството (техническа и финансова оценка) се пристъпва към оценка на проектните фишове.

Всички етапи на оценката се извършват от Оценителна комисия, назначена със заповед на ръководителя на Договаряния орган.

6.4.1. Етап 1: Оценка на административното съответствие

Оценката на административно съответствие включва проверка за спазването на следните изисквания:

- Средносрочната рамкова инвестиционна програма/ проектните фишове се отнасят за схемата, за която има обявена покана за представяне на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове;
- Формулярите за представяне на средносрочната рамкова инвестиционна програма/проектни фишове отговарят на всички формални изисквания и на образците, публикувани с настоящите Изисквания за кандидатстване;
- Формулярите за кандидатстване са попълнени съгласно изискванията и всяка една от точките във формулярите съдържа цялата информация, необходима за оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма/проектния фиш.
- Всички документи, упоменати в контролния списък за оценка на административното съответствие, са представени съгласно изискванията.
- Техническата документация отговаря по обем и съдържание на изискванията на ЗУТ, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, Наредба №1/ 12.01.2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра, Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания, и всички други нормативни и поднормативни документи с отношение към проектното предложение.

При неясноти по подадените документи Оценителната комисия може да изиска допълнителна информация и/или документи, уточняващи или удостоверяващи информацията, подадена в рамковата програма/проектния фиш.

6.4.2. Етап 2: Оценка на допустимостта

Средносрочната рамкова инвестиционна програма/проектните фишове, преминали оценката на административното съответствие подлежат на „оценка на допустимостта“. Оценяването се извършва чрез прилагане на критерии за допустимост.

Оценката на допустимостта на рамковата инвестиционна програма/проектните фишове включва проверка за спазването на следните изисквания:

- Съответствие с посочения териториален обхват за операцията/ настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
- Съответствие с продължителността на изпълнение на проектния фиш;
- Съответствие с допустимите дейности по схемата;

- Съответствие с одобрени Национална здравна стратегия 2008-2013 г. и Концепция за преструктуриране на системата за болнична помощ на Република България;
- Съответствие с Визията за деинституционализацията на децата в Република България (*само за Компонент 2*);
- Съответствие със Закона за приватизация и следприватационен контрол (*само за Компонент 1 и Компонент 3*);
- Проектният фиш включва задължително инвестиционен компонент и доставка на оборудване, взаимосвързани помежду си и допринасящи за трайното подобряване на съответната инфраструктура;
- Съответствие на финансния план на рамковата програма с наличния финансов ресурс по схемата;
- Съответствие с минималния/ максималния размер на безвъзмездната финансова помощ по проектния фиш към рамковата програма;
- Съответствие с минималния размер на национално съфинансиране;
- Съфинансирането от ОПРР /ЕФРР/ е в рамките на максималния допустим праг;
- Рамковата инвестиционна програма/проектните фишове предвиждат мерки, свързани с публичността и разпространението на информация, съгласно изискванията за кандидатстване;
- Съответствие на рамковата инвестиционна програма/проектните фишове с хоризонталните политики на ЕО (насърчава се равнопоставеността и социалното включване, устойчивото развитие и опазването на околната среда, създава се добавена стойност, използват се иновативни подходи).

ВАЖНО!!!

В случай, че в проектен фиш са включени дейности, които не са допустими по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, проектният фиш няма да бъде допуснат до следващия етап на оценка.

ВАЖНО!

Средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея преминават към следващия етап на оценка (техническа и финансова оценка), само ако са получили положителен отговор („да“) на всички критерии за оценка на административното съответствие и на допустимостта.

6.4.3. Етап 3: Оценка на качеството (Техническа и Финансова оценка)

“Техническа и финансова оценка” е оценка по същество на проектните предложения, която се извършва в съответствие с предварително оповестените критерии за оценка.

Критериите за оценка са обособени на раздели и подраздели. Скалата за оценка е петстепенна. Всеки подраздел получава 0, 1, 2, 3, 4 или 5 точки по следната скала: 0 – липса на съответствие, 1 – много слабо съответствие, 2 - слабо съответствие, 3 – задоволително съответствие, 4 - много добро съответствие и 5 – пълно съответствие. В

таблицата по-долу са дадени пояснения за ситуацията, в които дадено проектно предложение получава оценка съответно 1, 3 или 5. **Оценките 2 и 4 съответстват на ситуации, в които проектното предложение заслужава оценка по-висока съответно от 1 и 3, но не е достатъчно добре обосновано и не отговаря на изискванията, за да получи съответно оценка 3 и 5.**

В резултат от техническата и финансова оценка на проектните фишове Договарящият орган си запазва правото да отстрани заложени от кандидата дейности по препоръка на оценителната комисия в случаите, когато те са свързани с недопустими или необосновани разходи. Договарящият орган си запазва правото да намали проектобюджета по препоръка на оценителната комисия, в случаите, в които разходи са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи.

ОЦЕНКА НА ТЕХНИЧЕСКОТО И ФИНАНСОВО КАЧЕСТВО НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ

<u>Критерий</u>	Максимална оценка	Формуляр на средносрочна рамкова инвестиционна програма
Критерии за оценка на качеството на средносрочната рамкова инвестиционна програма (техническа и финансова оценка)		
1.1. Степен на съответствие с целите на операция 1.1 „Социална инфраструктура“ и на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	5	т. 2.1 и т.2.2
- Рамковата инвестиционна програма съответства на целта на операцията и връзката е точно, ясно и подробно описана; - Рамковата инвестиционна програма отговаря на общата цел и конкретните цели на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ; - Целите и задачите на рамковата инвестиционна програма са ясно структурирани и обосновани. - Два от горепосочените критерии са изпълнени - Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 5 Оценка 3 Оценка 1	
1.2.Приложимост и реалистичност на предложените в средносрочната рамкова инвестиционна програма действия за постигане на целите.	5	т. 2.3 и т.2.4
- Предложените дейности са добре дефинирани и структурирани въз основа на секторен анализ и оценка на потребностите ; - Предложените действия са подходящи и необходими, съответстват на целите и очакваните резултати. Действията са насочени към постигане на целта на предложението и очакваните резултати; - Предложените дейности надграждат други подобни проекти, изпълнени върху целевата територия. - Два от горепосочените критерии са изпълнени - Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 5 Оценка 3 Оценка 1	
1.3.Надеждна система за управление и контрол на предложените в средносрочната рамкова програма проекти.	5 x 2	т.1.4 и т.1.2
- Конкретният бенефициент притежава необходимия административен капацитет за изпълнението на дейностите,	Оценка 5 x 2	

<i>включени в рамковата инвестиционна програма;</i>		
- Конкретният бенефициент е внедрил необходимите системи за управление и контрол, гарантиращи и обезпечаващи изпълнението на проектните фишове и процедурите, включени в рамковата инвестиционна програма;		
- Конкретният бенефициент разполага с изградена система за осъществяване на процедури по вътрешен мониторинг и контрол на включените в рамковата инвестиционна програма дейности;		
- Конкретният бенефициент има изграден управленски екип за изпълнение на рамковата програма с ясно описание на функциите и отговорностите на членовете, гарантиращ изпълнението ѝ.		
- Два от горепосочените критерии са изпълнени	Оценка 3 x 2	
- Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 1 x 2	
1.4. Гарантиране на устойчивост (финансова и институционална) на резултатите от програмата и ефективно изпълнение на дейностите включени в нея.	5	т. 2.6
- Предвидена е възможност ползите от рамковата инвестиционна програма за целевите групи да продължат да съществуват и след края на финансирането;	Оценка 5	
- Конкретният бенефициент е посочил детайлно потенциалните източници за финансиране след приключване на рамковата инвестиционна програма и те са реалистични и надеждни;		
- Индикаторите за въздействие и резултат са реалистични и надеждни и носят непосредствени ползи за целевите групи на програмата;		
- Индикаторите за продукт са значими и допринасят за изпълнението на целите на програмата.		
- Два от горепосочените критерии са изпълнени	Оценка 3	
- Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 1	
Обща максимална оценка:	25	

Критерии за оценка на качеството на проектните фишове (техническа и финансова оценка)

2.1. Съответствие на проектния фиш

2.1.1. Степен на съответствие с целите на операцията/ настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	5	т.3.1
- Проектният фиш съответства на целта на операцията;	Оценка 5	
- Проектният фиш отговаря на общата цел и конкретните цели на схемата за безвъзмездна финансова помощ;		
- Целите и задачите на проектния фиш са ясно структурирани и обосновани.		
- Два от горепосочените критерии са изпълнени	Оценка 3	
- Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 1	

2.2. Обосновка на проектния фиш и методология

2.2.1. Съответствие на проектния фиш с конкретните нужди и проблеми на целевата територия	5 x 2	т.2.1 и т.3.3
- Наличие на изчерпателно описание за демографската характеристика на обслужващия регион, наличие на информация за обслужваното население, проблемите и нуждите на сектора са много добре обосновани;	Оценка 5 x 2	

<p>заболеваемост – реални здравни потребности на населението (по МКБ, по възрастови групи, по причини; обща смъртност, детската смъртност, смъртност по причини) е ясно обосновано и формулирано;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Съответствието на проекта с ролята и мястото на лечебното заведение в структурата на здравеопазването, оценена на база обем обслужвано население и вид на извършваните дейности е ясно обосновано и формулирано 		
<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на описание за демографската характеристика на обслужващия регион, наличие на информация за обслужваното население, проблемите и нуждите на сектора са сравнително добре обосновани; - Съответствието на проекта с регионална специфика: заболеваемост – реални здравни потребности на населението (по МКБ, по възрастови групи, по причини; обща смъртност, детската смъртност, смъртност по причини) е посочено, но не е добре обосновано и формулирано; - Съответствието на проекта с ролята и мястото на лечебното заведение в структурата на здравеопазването, оценена на база обем обслужвано население и вид на извършваните дейности е посочено, но не е добре обосновано и формулирано 	Оценка 3 x 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на описание за демографската характеристика на обслужващия регион, наличие на информация за обслужваното население, проблемите и нуждите на сектора не са добре обосновани; - Съответствието на проекта с регионална специфика: заболеваемост – реални здравни потребности на населението (по МКБ, по възрастови групи, по причини; обща смъртност, детската смъртност, смъртност по причини) е посочено, но не е обосновано и формулирано; - Съответствието на проекта с ролята и мястото на лечебното заведение в структурата на здравеопазването, оценена на база обем обслужвано население и вид на извършваните дейности е посочено, но не е обосновано и формулирано; 	Оценка 1 x 2	
2.2.2. Потребност от развитие на високотехнологични болнични дейности/високотехнологично оборудване (за компоненти 1 и 3)	5 x 2	т.2.2
<ul style="list-style-type: none"> - Доказана потребност от развитие на високотехнологични болнични дейности/високотехнологично оборудване, които да задоволят оптимално потребностите от медицинска помощ. (за компоненти 1 и 3) - Нуждите от развитие на високотехнологични болнични дейности/високотехнологично оборудване са сравнително добре обосновани, но не са достатъчно убедителни (за компоненти 1 и 3) - Нуждите от развитие на високотехнологични болнични дейности/високотехнологично оборудване не са ясно формулирани и/или липсва обосновка (за компоненти 1 и 3) 	Оценка 5 x 2 Оценка 3 x 2 Оценка 1 x 2	
2.2.3. Ясно дефинирани крайни бенефициенти и целеви групи.	5	т.3.4
<ul style="list-style-type: none"> - Заинтересованите страни, които имат отношение към решаване на проблема, са ясно идентифицирани; - Измежду заинтересованите страни са избрани и включени в проектния фиш тези, които имат най-пряко отношение към постигане на целта; - Проектният фиш адресира по подходящ начин идентифицираните нужди и проблеми на целевите групи. 	Оценка 5	
- Един от горепосочените критерии не е изпълнен	Оценка 3	
- Две от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 1	
2.2.4. Очаква ли се в резултат на реализираните дейности към	5x2	т.4.4, т.4.5

момента на приключване на проекта кандидатът да е решил цялостно проблема за достъпна среда в сградите, обект на интервенция?		, т.4.6
<ul style="list-style-type: none"> ○ След изпълнение на проектните дейности кандидатът ще е решил цялостно въпросите с <ul style="list-style-type: none"> - осигуряване на достъпа до обекта на интервенция, - осигуряване на достъпа към входни и комуникационни пространства, - осигуряване на достъпа към помещения и пространства за общо ползване, - осигуряване на достъпа към санитарно-хигиенни и спомагателни помещения. - Забележка: Ако кандидатът докаже, че със свои предишни инициативи и проекти вече изцяло е решил, без изключение въпросите с горепосочените критерии, то той получава максималната оценка. 	Оценка 5 x 2	
<ul style="list-style-type: none"> ○ След изпълнение на проектните дейности кандидатът ще е решил цялостно въпросите с 3 от посочените 4 критерия; 	Оценка 3x2	
<ul style="list-style-type: none"> ○ След изпълнение на проектните дейности кандидатът ще е решил цялостно въпросите с 2 от посочените 4 критерия; 	Оценка 1x2	
<ul style="list-style-type: none"> ○ След изпълнение на проектните дейности кандидатът няма да е решил цялостно въпросите с поне 2 от посочените 4 критерия или проектното предложение не включва интервенции в направлението и не са представени доказателства, че с предишни инициативи и проекти проблемът вече е изцяло решен. 	Оценка 0	
2.2.5. Ясно дефинирани дейности, гарантиращи качеството на очакваните резултати от проекта.	5	т.4.1 и т.4.2
<ul style="list-style-type: none"> - Предложените дейности са подходящи и необходими, подробно описани, съответстват на целите и очакваните резултати. Дейностите са насочени към постигане на целта на предложението и очакваните резултати; - Дейностите включват мерки за енергийна ефективност и/или ВЕИ, както и осигуряване на достъпна архитектурна среда; - Дейностите включват доставка на високоспециализирана апаратура; 	Оценка 5	
- Един от горепосочените критерии не е изпълнен	Оценка 3	
- Две от горепосочените критерия не са изпълнени	Оценка 1	
2.2.6. Наличие на ясна методология за изпълнение на проекта. Ясен и изпълним план за действие.	5	т.4.2, т.4.3, т.4.4, т.4.5, т.4.6, т.4.7, т.1.4
<ul style="list-style-type: none"> - Предложените методи са подходящо избрани, добре структурирани и описани и ще доведат до постигане на заложените цели и резултати. Налична е връзката между тях и предложените дейности; - Методите са подходящо избрани с оглед предложения екип за реализация на проекта; Ръководителят на екипа отговаря на изискванията на ПМС №194/13.08.2007 г. за управление на изпълнението на инфраструктурни проекти, финансиирани със средства от Европейския съюз - Времевият обхват на отделните дейности в плана за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява гладко управление и изпълнение; - Представена е информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на конкретния бенефициент по ЗОП. 	Оценка 5	

- Един или два от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 3	
- Три от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 1	
2.2.7. Ясно дефинирани резултати и продукти, реалистични и обективно измерими индикатори.	5	т.5
- Резултатите и продуктите са ясно дефинирани и съответстват на предвидените дейности; посочени са очакваните продукти/резултати към всяка отделна дейност;	Оценка 5	
- В предложението е описано как очакваните резултати допринасят за изпълнението на специфичните/ конкретните цели на проекта;		
- Индикаторите са ясни, конкретни и изчерпателни;		
- Източниците на информация са ясни и изчерпателни.		
- Един или два от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 3	
- Три от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 1	
2.3. Бюджет и ефективност на разходите		
2.3.1. Реалистичен бюджет и ясна финансова обосновка на категориите разходи; съотношението между прогнозните разходи и очакваните резултати е задоволително.	5 x 2	т.9 и Бюджет на проектния фиш
- Очакваните резултати и ефект са напълно съпоставими с предвидените разходи;	Оценка 5 x 2	
- Бюджетните пера са ясни, детайлни и връзката между разходи и резултати е видима;		
- Заложените количества са реалистични;		
- Заложените средства са добре разпределени за разходване във времето.		
- Един или два от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 3 x 2	
- Три от горепосочените критерии не са изпълнени	Оценка 1 x 2	
Обща максимална оценка:	65 (ЗА КОМПОНЕНТИ 1 И 3) 55 (ЗА КОМПОНЕНТ 2)	

Методология за техническа и финансова оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове:

Критериите за оценка са обособени в раздели и подраздели. Всеки подраздел получава 1, 3 или 5 точки по следната скала: 1 – слабо съответствие, 3 - частично съответствие и 5 - пълно съответствие.

Минимално допустимият праг под който рамковата инвестиционна програма се отхвърля е 15 точки.

Проектни фишове (за Компонент 1 и 3), получили оценка под 33 точки, не подлежат на класиране.

Проектни фишове (за Компонент 2), получили оценка под 28 точки, не подлежат на класиране.

В резултат от техническата и финансова оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, Договарящият орган си запазва правото да отстрани заложени от конкретния бенефициент дейности, по препоръка на Оценителната комисия, в случаите, когато те са недопустими и/или са свързани с недопустими разходи.

Договарящият орган си запазва правото да намали проектобюджета по препоръка на Оценителната комисия, в случаите, в които разходите са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи.

ВАЖНО!

Проектните фишове се оценяват и класират в низходящ ред съобразно получената оценка. В зависимост от степента на съответствие с критериите за оценка, оценителната комисия може да ограничи броя на проектните фишове, които да получат безвъзмездна финансова помощ.

6.5. Списък на документите за кандидатстване

Конкретният бенефициент по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ следва да представи:

Основни документи:

- Формулар на средносрочна рамкова инвестиционна програма – **Приложение А** към Изискванията за кандидатстване;
- Формулар на проектен фиш – **Приложение Б** към Изискванията за кандидатстване;
- Бюджет на проектния фиш – **Приложение Б1** към Изискванията за кандидатстване (включва 3 таблици: Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране и Таблица 3: Собствен принос - ако е приложимо). Всички таблици на бюджета на проектния фиш следва да бъдат подписани и подпечатани на всяка страница от представляващия конкретния бенефициент;
- Автобиография на ръководителя на рамковата инвестиционна програма – **Приложение Г** към Изискванията за кандидатстване.

Подкрепящи документи към средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове:

Към момента на кандидатстване конкретният бенефициент е длъжен да представи следните подкрепящи документи към средносрочната рамкова инвестиционна програма:

1. Копие от регистрацията си по ЕИК (БУЛСТАТ), заверено с подпись и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригиналa”.
2. Копие от ДДС регистрацията си, заверено с подпись и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригиналa”.
3. Годишен баланс на конкретния бенефициент за последната финансова година, за която счетоводните отчети са приключени - копие, заверено с подпись и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригиналa”.
4. Годишен баланс на лечебното заведение, обект на интервенция по проекта, за последната финансова година, за която счетоводните отчети са приключени - копие, заверено с подпись и печат на лечебното заведение, обект на интервенция към съответния проектния фиш и текст „Вярно с оригиналa”.

Техническа документация:

Конкретният бенефициент задължително представя към формуляра за кандидатстване **техническа документация**, включваща:

- **1 Копие на Технически или работен инвестиционен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Наредба №4 от 1 юли 2009 г. за преструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания, придружен от подробна количествена сметка по видове СМР на проектантите по отделните части. Представляващият конкретния бенефициент следва да подпише и подпечата и количествено-стойностната сметка. Електронният вариант трябва да съдържа **идентична** информация, както представения варианта на хартия).
- **1 копие на идеен проект** съгласно Закона за устройство на територията и Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, придружен от подробни количествени сметки на проектантите по видове СМР (единствено в случаите по компонент 3, когато избраното специализирано медицинско оборудване има специални изисквания към лъчезащита и към допустимите строително-ремонтни работи).
- Подробна Количествено-стойностна сметка, представена по отделните обекти на интервенция (**Приложение Б2**) в 1 оригинал и две копия и в електронен формат (на компактдиск) – подписана и подпечатана от кандидата;
- Анализ на цените по ресурси (**Приложение Б3**) – подписан и подпечатан от кандидата;
- **Обследване за енергийна ефективност** – копие, заверено с подпись, печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинал“;
- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите**, изготвен като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ – копие, заверено подпись, печат на кандидата и с гриф „вярно с оригинала“.
- **Разрешение за строеж по реда на чл.148-156 от ЗУТ** – оригинал или нотариално заверено копие.
- Остойностени технически спецификации на оборудването и/или доставките, които трябва да бъдат закупени по проекта, когато е приложимо. Остойностените технически спецификации се представят съгласно **Приложение Б4** в 1 оригинал и две копия и в електронен формат (на компактдиск). Електронният вариант трябва да съдържа **идентична** информация, както представения варианта на хартия. Представляващият конкретния бенефициент следва да подпише и подпечатата **Приложение Б4**.
- **Анализ на материалната база на ДМСГД**, обект на интервенция по проекта, и на необходимия сграден фонд за преструктуриране на ДМСГД (*само за Компонент 2*);

- План и проект за преструктуриране на ДМСГД, в съответствие с Визията за деинституционализация на децата в РБългария, с оглед на обективните възможности за предоставяне на интегрирани здравни и социални услуги, съгласуван с МТСП/ДАЗД (само за Компонент 2)

Други документи, които следва да се приложат към проектния фиш:

- Нотариален акт за недвижима собственост или еквивалент – копие, заверено с подпис, печат на собственика и текст „Вярно с оригиналата“;
- Декларация/решение от страна на собственика на сградата/имота (Съвета на директорите/Министъра на здравеопазването) или Решение на Общинския съвет (в случай, че сградният фонд/имотът е общинска собственост), с което се декларира, че предназначението на сградата/помещенията/имотът, обект на интервенция по проекта, няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта;
- Декларация/решение от страна на Съвета на директорите/Министъра на здравеопазването, с което се декларира, че съответното лечебно заведение няма да бъде закрито за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта (за компоненти 1 и 3)
- Декларация/решение от страна на Министъра на здравеопазването, с което се декларира, че съответната новосъздадена здравна услуга няма да бъде закрита за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта и/или Декларация/решение на Общинския съвет, с което се декларира, че съответната новосъздадена социална услуга няма да бъде закрита за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта (за компонент 2)
- Декларация, че проектът не е финансиран от други източници на ЕС (**Приложение В1**);
- Декларация, че проектът не генерира приходи (**Приложение В2**), ако е приложимо;
- **Финансов анализ на проекта;**
- Автобиография на ръководителя на проекта (**Приложение Г**);

Забележка: всички документи, представени като копия, за които изрично не е упоменато друго, трябва да бъдат заверени с подпис, печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригиналата“. Подкрепящите документи следва да са на български език.

6.6. Уведомяване относно решението на Договарящия орган

Конкретният бенефициент ще бъде уведомен писмено за решението на Договарящия орган във връзка със средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове.

Решението за одобряване на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове съдържа общия размер на отпусната безвъзмездна финансова помощ и списък на проектните фишове, одобрени за финансиране. Договарящият орган

уведомява писмено конкретния бенефициент за решението си в срок от 15 работни дни от издаване на решението за одобрение.

ВАЖНО!

Решението на Договарящия орган да отхвърли даден проектен фиш или да не предостави безвъзмездна финансова помош е окончателно.

6.7. Условия, приложими към изпълнението на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, след решението на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помош

След одобряване на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея и след постигане на взаимно съгласие Договарящият орган и конкретният бенефициент подписват **Рамково споразумение** (вж. **Приложение Д**).

Одобрена Средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектните фишове представляват неразделна част от Рамковото споразумение.

След сключване на Рамковото споразумение, Договарящият орган и конкретният бенефициент подписват отделен **договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помош по Оперативна програма „Регионално развитие“ за всеки одобрен проектен фиш**, включен в средносрочната рамкова инвестиционна програма.

Правата и задълженията, които възникват за конкретния бенефициент, са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помош – специални и общи условия (**Приложения Е1 и Е2**).

6.7.1. Специфични условия за изпълнението на проектите

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг допустим счетоводен документ) могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помош, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Конкретният бенефициент е задължен да докладва и отчита изпълнението на дейностите по проектните фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма в съответните отчетни форми/формати и документи.

Конкретният бенефициент е задължен да осигури директен достъп на представители на Договарящия орган и и/или други одитирани институции да извършат проверка на място на резултатите от изпълнението на проектите.

Конкретният бенефициент трябва да води точна и редовна документация и счетоводна отчетност, отразяващи изпълнението на отделните проекти, използвайки подходяща и адекватна електронна система. Конкретният бенефициент се задължава да открие и поддържа отделна банкова сметка или отделна партида към наличната му банкова сметка само за нуждите на проектите към рамковата инвестиционна програма като гарантира, че генерираните лихви по нея могат да бъдат проследими и доказани, както и, че информацията по банковата сметка ще позволи лесното идентифициране и проследяване на разходите до и в счетоводните му системи.

В съответствие с Указания на Министъра на финансите (№91-00-502/27.08.2007 г.) относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС №62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС №62/21.03.2007 г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност“ и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Конкретният бенефициент ще следва Указанията на Министъра на Финансите за определянето на ДДС като възстановим и като невъзстановим (допустим разход), за оформянето на Искането за плащане, за документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията (**Приложение И** към настоящите Изисквания) във връзка с получаване на средства от Договарящия орган.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити от конкретния бенефициент изцяло или частично с предоставената безвъзмездна помощ, не могат да бъдат прехвърляни на трети страни по време на изпълнението на проекта и в определен период след неговото завършване, съгласно т.7.2 от Общите условия към договора за безвъзмездна помощ (**Приложение Е2**). В случай на нарушение на тези условия, средствата, получени като безвъзмездна финансова помощ, се възстановяват в пълния им размер от бенефициента.

6.7.2. Окончателен размер на финансирането, предоставено от Договарящия орган

Общата сума, която Договарящият орган ще изплати на конкретния бенефициент, не може да надвишава максималния размер на помощта. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи, извършени от конкретния бенефициент. Недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

6.7.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта

Ако конкретният бенефициент не може да изпълни дейностите, заложени в договора, Договарящият орган има правото да спре плащанията цялостно или частично, в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на конкретния бенефициент.

6.7.4. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните. В случаите, когато промяната в бюджета или описание на проекта не засяга основната цел на проекта, а финансовият ефект от промяната се ограничава до прехвърляне на средства в рамките на едно основно бюджетно перо или до прехвърляне на средства от едно основно бюджетно перо в друго в размер по-малък от 15% от

договорената стойност на бюджетните пера, конкретният бенефициент има право да приложи изменението, за което уведомява писмено Договарящия орган.

Задължително се изисква подписане на допълнително споразумение при промяна на първоначалните стойности на бюджетните пера, когато се извършва преразпределение на средствата в бюджета на проекта, водещо до увеличаване или намаляване с повече от 15 % на договорените в бюджета стойности по бюджетни пера.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер на безвъзмездната финансова помош по договора и/или водещи до превишаване на средствата по бюджетни пера, за които има нормативно определен размер.

6.7.5. Плащания

Плащанията от Договарящия орган към конкретния бенефициент ще се извършват във формата на авансово, междуинно/ междуинни и окончателно плащания.

Авансовото плащане е до 35 % от стойността на безвъзмездната финансова помош.

Авансовото плащане се извършва след представяне на искане за плащане по образец (Приложение Е1-II) с включени приложения към него на следните документи:

- Копие на подписания от двете страни договор /Бенефициент и Договарящ орган/;
- Копие от подписани договори на бенефициента в качеството му на възложител за инфраструктурен проект над 1 million лева по дейности за строителство с включена клауза за авансово плащане

Междинно/междуинни и окончателно плащания се извършват на базата на действително извършени разходи и след представяне на междуинен/междуинни и окончателен финансов отчет.

6.7.6. Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент (ЕО) 1083/2006 г. (чл. 60(b)) и 1826/2006 г. (чл. 13(2)), Договарящият орган или упълномощените от него лица трябва да извършват проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти на проектите. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени за възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложени по проектите.

6.7.7. Отчитане на проектите

Конкретният бенефициент трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проектите към средносрочната рамкова инвестиционна програма, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане.

Конкретният бенефициент е задължен да пази документацията по проектите за срок от три години след приключване на Оперативната програма в съответствие с чл. 89 (3) от Регламент на Съвета (ЕО) № 1083/ 2006г.

След приключване на дейностите по всеки един от проектите към средносрочната рамкова инвестиционна програма, конкретният бенефициент е задължен да изготви и представи **окончателен доклад (технически) и окончателен финансов отчет**, попълнени по образец на Договарящия орган (**Приложения Е1-V и Е1-VI**), относно тяхното изпълнение и постигнати резултати. Окончателният доклад трябва да посочва и постигането на резултатите и целите на съответния проект чрез предварително зададените индикатори, както и да показва реалното изпълнение на заложените стойности на индикаторите. Докладът трябва да описва и основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на съответния проект, както и как тези проблеми са били решени или причините за това да не бъдат преодолени. В случай, че не са постигнати резултатите от проекта или предварително зададените стойности на индикаторите, трябва да бъде предоставено подробно обяснение за причините.

Конкретният бенефициент трябва да води прецизни и редовни доклади и прозрачни сметки за изпълнението на проектите.

Към окончателния финансов отчет конкретният бенефициент трябва да приложи документи, удостоверяващи прехвърлянето на закупеното по съответния проект оборудване/ съоръжения и тяхното заприходяване в съответната институция, обект на интервенция, за което е била предназначена доставката.

6.7.8. Генериране на приходи

Проект, генериращ приходи е този проект, който включва инвестиция в инфраструктура, чието използване генерира приходи през периода на неговото изпълнение, както и през съответния последващ референтен период. Приходите включват приходи получени от продажби, рента, услуги, събиране на такси, предоставяне на услуги срещу заплащане или други еквивалентни приходи, които се получават директно от ползвателите на инфраструктурата, изградена по проекта.

Генериране на приходи е всяка дейност, включваща предоставяне на услуга срещу заплащане, или дейност, която във всеки случай ще позволи на организацията да генерира приходи. Печалбите на проекта трябва да бъдат взимани под внимание, така че приносът на ЕС да бъде относим към националното съфинансиране и да не се допуска свръхфинансиране.

ВАЖНО: Всяко проектно предложение трябва задължително да съдържат финансов анализ.

Финансовият анализ трябва да бъде подгответ от независим експерт. Сумата, необходима за извършване на финансов анализ може да бъде заложена като разход в бюджета на проекта.

6.7.9. Публичност

Проектите към средносрочната рамкова инвестиционна програма трябва да предвиждат мерки за публичност и информираност за популяризиране на получената финансова подкрепа от Оперативна програма „Регионално развитие“ чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в съответствие с правилата на ЕС за комуникация и визуализация, предвидени в чл. 8 от Регламент (EO)1828/2006 г. на Комисията и

приложение 1 към него и с Насоките за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР (**Приложение 3**).

6.8. Списък на приложенията

ДОКУМЕНТИ ЗА ПОПЪЛВАНЕ	ПРИЛОЖЕНИЕ А: Формулар на средносрочна рамкова инвестиционна програма, Контролен лист 1 и Контролен лист 2.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Формулар на проектен фиш, Контролен лист 1 и Контролен лист 2 към формулара на проектен фиш.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б1: Бюджет на проекта (Таблица 1 - Общи допустими разходи, Таблица 2 - Източници на финансиране, Таблица 3 - Собствен принос).
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б2: Количествено-стойностна сметка.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б3: Анализ на цените по ресурси.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б4: Остойностени технически спецификации.
	ПРИЛОЖЕНИЕ В1: Декларация, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми.
ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ	ПРИЛОЖЕНИЕ В2: Декларация, че проектът не генерира приходи.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Г: Формулар на автобиография на ръководителя на рамковата инвестиционна програма/проектния фиш.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Д: Проект на рамково споразумение.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1: Проект на стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-II: Образец на Искане за плащане;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-III: Формулар на финансова идентификация;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IV: Образец на Междинен доклад (технически);
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-V: Образец на Окончателен доклад (технически);
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VI: Образец на Междинен и Окончателен финансов отчет;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VII: Декларация за собствен принос;
Приложение Ж: Декларация за нередности.	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VIII: Образец на доклад за одит;
	Приложение Е2: Общи условия към финансираните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Ж-0: Декларация за наличие и липса на установени нередности;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Ж-1: Уведомително писмо за осчетоводени нередности;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Ж-2: Уведомително писмо за осчетоводени върнати суми по нередности;
	ПРИЛОЖЕНИЕ Ж-3: Декларация за липса на установени нередности
	ПРИЛОЖЕНИЕ XVII: Указания за съхранение на документите по Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г.;
	Приложение 3: Насоки за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР.

ПРИЛОЖЕНИЕ И:

Указания на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съ-финансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Указания на Министерство на финансите ДНФ №.04/ 26.07.2009 г. относно условията и реда за изплащане на безвъзмездна финансова помощ със средства на Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз и кореспондиращото национално законодателство.

Указания на Министерство на финансите ДНФ №.02/10.03.2009г. относно сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансиирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.

Указания на Министерство на финансите ДДС № 06/ 04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне и отчитане на средствата на Националния фонд от структурните фондове на ЕС и от кохезионния фонд, както и на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие”

ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите;

ПРИЛОЖЕНИЕ И-2: Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта;

Приложение Й: Указанията за проекти, генериращи приходи.

ПРИЛОЖЕНИЕ К: Списък на общините в обхват на агломерационните ареали и карта на агломерационните ареали.